ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/26/394-842-6

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Karin Uuselu
Otsuse tegemise aeg ja koht	14.04.2026 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	02.03.2026 (registreeritud inspektsioonis 03.03.2026)
Teabevaldaja	Jõhvi Vallavalitsus aadress: Kooli tn 2, 41595 Jõhvi e-posti aadress: johvi@johvi.ee
Vaide esitaja	Eraisik e-posti aadress: xxxxx.xxxxxxx@xxxxx.xxx

RESOLUTSIOON

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustab Andmekaitse Inspektsioon:

1) **jätta vaie rahuldamata, kuna menetluse kestel on Jõhvi Vallavalitsus teabenõudes soovitud teabe ja dokumentide väljastamisest keedumist AvTS § 23 lõike 2 punkti 3 alusel täiendavalt põhjendanud ning sellest tulenevalt on Andmekaitse Inspektsiooni hinnangul teabenõude täitmisest keeldumine olnud õiguspärane;**
2) **teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 lg 2). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. Vaide esitaja edastas 20.02.2026 Jõhvi Vallavalitsusele (vallavalitsus) teabenõude sooviga saada täielik ja kronoloogiline ülevaade tema enda ja tema alaealiste laste kohta sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse ehk STAR-infosüsteemi kantud andmetest järgnevalt:
    a. *kõik STAR-infosüsteemi tehtud kanded alates esmasest sissekandest kuni vastamise kuupäevani;*
    b. *iga kande sisestamise kuupäev ja kellaaeg ning kande sisestanud isiku nimi, ametikoht ja asutus;*

   c. *kõik lisatud dokumendid, hinnangud, märkmed, kokkuvõtted, menetlusdokumendid ja muud alusmaterjalid;*
   d. *STAR-süsteemis talletatud kirjavahetus ning menetlustoimingute kirjeldused;*
   e. *teave selle kohta, millistele asutustele või isikutele on nimetatud andmeid edastatud, edastamise kuupäevad ning edastamise õiguslik alus;*
2. Vallavalitsus keeldus 27.02.2026 vastusega teabenõude täitmisest AvTS § 23 lg 2 punkti 3 alusel keeldumist ka põhjendades.
3. Kuivõrd vaide esitaja ei olnud rahul sellega, et talle soovitud teavet ja dokumente ei väljastatud, siis edastas ta 02.03.2026 Andmekaitse Inspektsioonile (AKI) sellekohase pöördumise, mille AKI menetlusse võttis.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide esitaja nõue:
Vaide esitaja palub AKI-l hinnata vallavalitsuse keeldumise õiguspärasust ning vajadusel algatada järelevalvemenetlus selleks, et tagada tema enda ja tema alaealiste laste õigus saada kätte enda kohta töödeldavad andmed.

Vaide põhjendused:
Vaide esitaja leiab vaides, et keeldumine rikub tema ja tema alaealiste laste õigust saada ülevaade enda kohta töödeldavatest isikuandmetest vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artiklile 15. Asjaolu, et registris on suur hulk andmeid või see, et nende väljastamine nõuab tööaega, ei saa piirata vaide esitaja ja tema alaealiste laste põhiõigust tutvuda enda kohta töödeldavate andmetega. Samas ei ole võimalik nõuda, et vaide esitaja edastaks päringuid konkreetsete toimingu või dokumentide kohta, kui puudub ülevaade sellest, millised andmed ja dokumendid STAR-infosüsteemis üldse olemas on.

Vaide esitaja selgituste kohaselt on tal küsitud andmeid vaja seoses käimasoleva kohtumenetlusega ja ilma täieliku ülevaateta ei ole võimalik hinnata, milliseid andmeid on töödeldud ning kas see võib mõjutada menetlust.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Vallavalitsus keeldus 27.02.2026 vastusega teabenõude täitmisest AvTS § 23 lg 2 punkti 3 alusel põhjusel, et asutusel puudub vaba ressurss pöörduja soovitud andmete töötlemiseks. Küll aga toodi vastuses välja, et andmed konkreetse toimingu või dokumendi kohta väljastatakse päringu esitamisel. Täiendavalt viidatakse vastuses asjaolule, et alates 2018. aastast on STAR-i kantud suur hulk andmeid seoses vallavalitsuse poolt läbiviidud menetlustega, nt 2020. aastal alanud lepitusmenetluse all on 155 kannet, sh iga kanne sisaldab andmeid toimingute kohta ja/või dokumente.

Vastuses AKI järelepärimisele on vallavalitsus möönnud, et käsitles teabenõudena pealkirjastatud pöördumist ekslikult ka teabenõudena ning ei pööranud tähelepanu, et tegelikult pöördus isik asutuse poole oma õiguste realiseerimiseks – tutvumaks enda ja oma alaealiste laste kohta kogutud andmetega. Vallavalitsus märgib, et edaspidi välditakse lähtumist eksitavast pealkirjast ning lähtutakse pöördumise tegelikust sisust ja vastamiseks antud tähtaegadest.

STAR-iga seoses selgitatakse, et kohalikul omavalitsusel (KOV) ei ole andmeregistrist tehniliselt võimalik teha teabenõudes küsitud andmekoosseisus ühtse kirjena tervikväljavõtet vaide esitaja ja tema laste kohta sisestatud kõigist andmetest, sh kannetest ja lisatud dokumentidest. Menetlustele lisatud dokumendid saab STAR-ist välja võtta ainult käsitsi üksikfailidena. Menetluste üleselt kõikide andmete saamiseks tuleb teha erinevaid tegevusi ja päringuid: osaliselt saab päringut teha ainult Sotsiaalkindlustusamet (SKA) või Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus (TEHIK), mitte KOV ise STAR-ist otse. Teavet küsinud isikule kõikide kogutud andmete väljastamiseks tuleb olemasoleva teabe pealt koostada uus dokument.

Täiendavalt tuuakse välja, et KOV-il on võimalik STAR-ist teha päring asutuste korraldatavate menetluste ja toimingute kohta konkreetse isiku kohta (isikukoodi põhiselt).

- *Isikupõhine menetluste päringu väljundfail luuakse excel-formaadis ning päringu tulemuses kuvatakse kõik haldusasutuse nimel olevad menetlused, kus otsitav isik on lisatud menetluse subjektiks. Väljundfaili andmekoosseisu ei ole kasutajal võimalik muuta. Süsteemi poolt automaatselt loodavas failis on isikuga seotud menetluste kohta järgmised andmed:*
    - *menetluse viitenumber,*
    - *menetluse nimetus (süsteemi klassifikaator, nt abivajav laps, hooldusõiguse küsimus, pöördumine lasteabitelefonile jm),*
    - *menetluse subjekt(id) e isiku nimi,*
    - *menetluse olek (süsteemi klassifikaator, nt algatatud, aktiivne, passiivne, lõpetatud jm),*
    - *algatamise ja lõpetamise kuupäev (päev, kuu, aasta), o korraldava töötaja ees- ja perekonnanimi, o korraldava haldusasutuse nimi;*

- *Isikupõhine toimingute päringu väljundfail luuakse excel-formaadis ning päringu tulemustes kuvatakse kõik haldusasutuse töötajate poolt isiku kohta menetlustes loodud toimingud. Väljundfaili andmekoosseisu ei ole kasutajal võimalik muuta. Süsteemi poolt automaatselt loodavas failis on kõikide isikuga seotud toimingute kohta järgmised andmed:*
    - *toimingugrupp (süsteemi klassifikaator, nt süsteemne toiming, üldtoiming, KOV toiming, lastekaitse jm),*
    - *toimingu liik (süsteemi klassifikaator, nt pöördumise registreerimine, abinõu rakendamine, sotsiaalnõustamine, eelhindamine jm),*
    - *toimingu nimetus,*
    - *subjekt e isiku nimi,*
    - *tähtaeg (päev, kuu, aasta),*
    - *tegelik toimumise aeg (päev, kuu, aasta),*
    - *olek (süsteemi klassifikaator, nt toimunud, tühistatud, täitmisel),*
    - *menetluse viitenumber,*
    - *menetluse nimetus,*
    - *toimingu tegija (ees- ja perekonnanimi),*
    - *menetlust korraldav töötaja (ees- ja perekonnanimi),*
    - *menetlust korraldav asutus.*

Vallavalitsus toob välja, et menetlustega seotud dokumendid ja alusmaterjalid võivad olla nii STAR-is kui asuda lisaks ka teistes andmebaasides, nt KOV-i dokumendihaldussüsteemis (DHS). Kuna STAR ei ole mõeldud kirjavahetuse haldamiseks, siis enamasti kasutavad KOV-id kirjavahetuse registreerimiseks DHS-i. *Kasutajal on võimalus (mitte kohustus) menetluse toimingule lisada failina asjakohaseid dokumente, sh ka menetlusega seotud kirjavahetuse faile. Menetluse toimingule lisatud dokumendifailid saab KOV töötaja STARist välja võtta ainult käsitsi üksikfailidena.*

Menetlustega seotud toimingute kirjelduste välja võtmiseks ei ole STAR-is eraldi päringut. *Excel*-formaadis väljundfailist on võimalik välja otsida konkreetse menetlustega seotud toimingute kirjeldused, mille põhjal tuleb vastava väljavõtte koostamiseks luua uus dokument.

Teabenõudega soovitud info selle kohta, millistele asutustele või isikutele on teavet edastatud, selgitab vallavalitsus järgnevat. STAR-ist ei ole tehniliselt võimalik andmeid otse kolmandatele osapooltele edastada. Teabe edastamine on võimalik ainult süsteemi väliselt, mil kasutaja loob väljundfaili või kuvatõmmised süsteemi vaadetest ning laeb need alla. Seejärel saab edastada nt e-kirjaga või väljatrükituna paberkandjal. Süsteemiväliselt toimunud andmete edastamise kohta ei ole STAR-is infot kujul, mida saaks välja võtta loendina. *Kasutajal on võimalus (mitte kohustus) lisada süsteemivälise andmete edastamise kohta menetluse juurde toiming, mille kirjeldusena on võimalik märkida, millised andmed ja kellele edastati.* Excel-formaadis väljundfailist on küll

võimalik välja otsida andmete edastamisega seotud toimingute kirjeldused, kuid sellekohase väljavõtte koostamiseks tuleb luua uus dokument.

Teabenõude täitmise suure mahu osas toob vallavalitsus välja, et vaide esitajaga on STAR-is algatatud kuus erinevat menetlust, mis sisaldavad arvuliselt toiminguid ja dokumente järgmiselt:

- 27.12.2018 algatatud menetlus koosneb kolmest toimingust, sisaldab kahte menetluse dokumenti;
- 01.02.2019 algatatud menetlus koosneb kahest toimingust, sisaldab ühte menetluse dokumendi;
- 07.03.2019 algatatud menetlus koosneb 16 toimingust, sisaldab 10 menetluse dokumenti;
- 13.06.2019 algatatud menetlus koosneb viiest toimingust, sisaldab kaheksat menetluse dokumenti;
- 08.04.2020 algatatud menetlus koosneb 32 toimingust, sisaldab 26 menetluse dokumenti;
- 12.11.2020 algatatud menetlus koosneb 249 toimingust, sisaldab 173 menetluse dokumenti.

Täiendavalt juhitakse tähelepanu sellele, et kogu teave toimingute ja dokumentide väljastamiseks tuleb eelnevalt ükshaaval läbi töötada ja juurdepääsupiiranguga andmed kinni katta. Seda põhjusel, et STAR-is tehtud kanded sisaldavad piiranguga teavet nt teise vanema isikuandmete, ametnike hinnangute, arvamuste jms näol. *Arvestades juhtumi kestust ja andmete mahtu (mitme aasta jooksul kogutud menetlusinfo, arvukad sissekanded, kirjavahetus ja dokumendid), on tegemist erakordselt töömahuka protsessiga, mida ei ole võimalik automatiseerida. Hinnanguliselt võtab ühe sissekande/dokumendi sisuline läbivaatamine ja vajadusel piiranguga andmete kinni katmine keskmiselt 5–10 minutit. Sellest tulenevalt võib kogu materjali nõuetekohane läbitöötamine ja andmete katmine võtta hinnanguliselt aega kuni 40 töötundi või enam.*

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Vaide ese

1. Vaide esitaja küsis vallavalitsuselt teabenõudena pealkirjastatud pöördumises enda ja tema alaealiste laste kohta STAR-infosüsteemi kantud teavet ja dokumente. Juhime tähelepanu sellele, et kui pöördumise sisuks on isiku soov saada enda isikuandmete töötlemisega seotud teavet, siis tähendab see isiku õigust tutvuda enda, antud juhul ka enda alaealiste laste, isikuandmetega isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikli 15 tähenduses. Mis tähendab, et sellist pöördumist tuleb käsitleda isiku eraldiseisva õiguse teostamisena.

2. Vallavalitsus on vastuses AKI järelepärimisele möönnud, et käsitles teabenõudena pealkirjastatud pöördumist ekslikult teabenõudena. Tähelepanu ei pööratud sellele, et tegelikult pöördus isik asutusse tutvumaks enda ja oma alaealiste laste kohta kogutud andmetega. KOV märgib, et edaspidi lähtutakse pöördumise tegelikust sisust, sh tähtaegadest olenemata pöördumise pealkirjast. Selgitame, et üks pöördumine võibki sisaldada mitut erinevat pöördumist ehk olla nt teabenõue, selgitustaotlus, enda kohta andmete küsimine vms. See tähendab, et teabevaldajal tuleb pöördumises olevatele küsimustele vastata, sh vastamise tähtaegu järgides, vastavalt sellele, millise pöördumisega konkreetse küsimuse puhul on tegemist.

3. AKI peab oluliseks märkida, et kuigi vaide aluseks olevas pöördumises sooviti teavet isikuandmete töötlemise kohta IKÜM-i alusel, siis muu hulgas küsiti ka vastavaid dokumente, mida tuleb KOV-il menetleda teabenõude täitmisena AvTS-i alusel. Lisaks, teabenõue on sõnastatud selliselt, et vaide esitaja soovis tema enda ja tema alaealiste lastega seotud kõiki STAR-i tehtud kanded. Märgime, et kuna menetlusega seotud kanded sisaldavad laiemat teavet, kui ainult pöörduja ja tema laste andmeid, siis pöördumist muu teabe väljastamise osas saabki käsitleda teabenõudena. AKI hinnangul on vallavalitsus menetlenud pöördumist nii nagu ta sellest aru sai ehk praegusel juhul teabenõudena, mida

pöördumine osaliselt ka on. Lisaks keelduti teabenõude täitmisest AvTS § 23 lg 2 punkti 3 alusel. Eelnevast tulenevalt menetleb AKI praegusel juhul vaide esitaja pöördumist vaidena teabenõude täitmisest keeldumise peale.

4. AKI mõistab vaiet selliselt, et vaide esitaja ei ole rahul sellega, et talle soovitud teavet ja dokumente ei väljastatud. Sellest tulenevalt on vaide esemeks teabenõude nõuetekohane täitmata jätmine.

5. Vastavalt AvTS § 45 lg 1 punktile 1 on AKI pädevuses järelevalve teabenõuete täitmise ja teabe avalikustamise üle.

6. Vaidlus puudub selles, et Jõhvi Vallavalitsus KOV asutusena on teabevaldaja AvTS § 5 lg 1 punkti 1 mõistes ning selles, et teabenõudega küsitud teabe puhul on tegemist avaliku teabega AvTS § 3 lõike 1 mõttes.

Teabenõude täitmine

7. Isiku õigus teabenõuet esitada tuleneb AvTS §-ist 6, mille kohaselt on teabenõue teabenõudja poolt samas seaduses sätestatud korras teabevaldajale esitatud taotlus teabe saamiseks. Teabenõudja on iga isik, kes esitab teabevaldajale nõude AvTS-is sätestatud korras (AvTS § 7).

8. AvTS § 9 lõike 1 kohaselt on teabevaldaja kohustatud võimaldama tema valduses olevale teabele juurdepääsu seaduses sätestatud korras. Sama paragrahvi lg 2 punkti 1 kohaselt on teabevaldaja kohustatud tagama juurdepääsu neile dokumentidele, millele teabenõudja juurdepääsu taotleb ja millele on teabenõudjal juurdepääsuõigus ning tagama kinnipidamise juurdepääsupiirangutest (AvTS § 9 lg 1 p 7).

9. Teabevaldaja peab teabenõude viie tööpäeva jooksul täitma (AvTS § 18), kas väljastades küsitud dokumendid juurdepääsupiiranguteta osas (AvTS § 17 ja § 38 lg 2) või keelduma teabenõude täitmisest mõnel AvTS §-is 23 nimetatud alusel. Keeldumist tuleb ka põhjendada.

Teabenõude täitmisest keeldumine AvTS § 23 lg 2 punkti 3 alusel

10. Vallavalitsus keeldus teabenõude täitmisest AvTS § 23 lg 2 punkti 3 alusel, mille kohaselt võib teabevaldaja teabenõude täitmisest keelduda, kui teabenõude täitmine nõuab taotletava teabe suure mahu tõttu teabevaldaja töökorralduse muutmist, takistab talle pandud avalike ülesannete täitmist või nõuab põhjendamatult suuri kulutusi.

11. Teabenõude täitmisest keeldumist märgitud sätte alusel põhjendati sellega, et asutusel puudub vaba ressurss pöörduja soovitud andmete töötlemiseks. Lisaks toodi välja, et alates 2018. aastast on STAR-i kantud suur hulk andmeid seoses vallavalitsuse poolt läbiviidud menetlustega, nt 2020. aastal alanud lepitusmenetluse all on 155 kannet, mis sisaldavad andmeid toimingute kohta ja/või dokumente. Selgitame, et teabenõude täitmisest keeldumise põhjuseks ei saa olla üksnes asjaolu, et asutusel puudub teabenõude täitmiseks/pöördumisele vastamiseks vaba ressurss.

12. Kuigi vastuses vaide esitajale on näitena välja toodud 2020. aastal alanud menetluse kannete arv STAR-is, siis leiab AKI, et see ei ole praegusel juhul teabenõude täitmisest keeldumisel piisav põhjendus. Selgitame, et keeldumisel suure mahu tõttu peab vastuses teabenõudjale olema välja toodud, millises mahus soovitud teavet/dokumente kokku on, milliseid tegevusi asutusel teabenõude täitmiseks tuleb teha, kui palju (lisa)tööaega selle tegemine hinnanguliselt võtab. Vallavalitsus ei ole vastuses vaide esitajale eelnevalt märgitud asjaolusid välja toonud.

13. Teabenõudega sooviti muu hulgas iga kande kohta teavet kindlas andmekoosseisus. Vallavalitsus on vastuses AKI-le selgitanud kuidas STAR-is päringuid saab teha ning toonud välja, milliste andmetega väljavõte süsteemis luuakse. AKI arusaamist mööda ei sisalda väljavõte kogu seda teavet (nt iga kande sisestamise kellaaeg), mida vaide esitaja soovis. Selgitame, et asutus saab väljastada teavet ainult selles ulatuses, mis asutusel olemas on. Kui vastavat teavet STAR-i väljavõte ei kajasta, siis ei saa asutus seda ka väljastada.

14. Vastuses AKI järelepärimisele on selgitatud, et KOV-il ei ole tehniliselt võimalik STAR-ist teha teabenõudes küsitud andmekoosseisus ühtse kirjena tervikväljavõtet, sh kannetest ja lisatud dokumentidest. Täiendavalt toodi välja, et kõikide andmete saamiseks ei saa KOV ise STAR-ist otse kõiki tegevusi ja päringuid teha, osaliselt saab päringut teha ainult SKA või TEHIK. Seega ei saa vallavalitsus anda STAR-ist välja teavet, mille kohta on päringuõigus mõnel teisel asutusel. Märgime, et iga asutus saab väljastada üksnes seda teavet, mis tema valduses olemas on. AKI mõistab vallavalitsuse selgitusi selliselt, et selleks, et KOV saaks vaide esitajale edastada STAR-ist soovitud kirjed, tuleb teha erinevaid tegevusi ja päringuid ning nende põhjal saadud teabe alusel luua uus dokument.

15. Samuti mõistab AKI vallavalitsuse selgitusi vaide aluseks oleva menetlusega seotud menetlustoimingute kirjelduse väljastamisel selliselt, et esmalt tuleb luua isikupõhine menetluste päringu väljundfail *Excelis* ning sellest eraldi välja otsida konkreetse menetlusega seotud toimingud ja teabe väljastamiseks luua uus dokument. *Excel*-formaadis väljundfailist väljaotsitud teabe põhjal tuleb AKI-le arusaadavalt luua uus dokument ka selleks, et edastada vaide esitajale teave selle kohta, millistele asutustele või isikutele on menetlustega seotud andmeid edastatud. Seda põhjusel, et tehniliselt ei ole STAR-ist otse võimalik andmeid kolmandatele osapooltele saata.

16. Kuigi teabenõudega on võimalik muu hulgas välja küsida väljavõtteid andmekogudest/registritest, siis saab see toimuda üksnes eeldusel, et vastamiseks ei tule luua uut dokumenti. Kui vastamiseks tuleb luua registris olemasoleva teabe põhjal uus dokument, on tegemist selgitustaotlusega, millele tuleb vastata „Märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse“ alusel. Seega vaide aluseks olevas teabenõudes kõikide nende küsimuste puhul, millele vastamiseks on vaja olemasoleva teabe pinnalt luua uus dokument, on tegemist selgitustaotlusele vastamisega, mille üle järelevalve teostamine ei ole AKI pädevuses.

17. STAR-is talletatud kirjavahetusega seoses selgitab vallavalitsus AKI-le, et kuna STAR ei ole mõeldud kirjavahetuse haldamiseks, siis enamasti kasutavad KOV-id kirjavahetuse registreerimiseks DHS-i. Kuigi kasutajal on võimalus menetluse toimingule lisada failina asjakohaseid dokumente, sh menetlusega seotud kirjavahetuse faile, siis menetluse toimingule lisatud dokumendifailid saab KOV-i töötaja STAR-ist välja võtta ainult käsitsi üksikfailidena. AKI mõistab olukorda selliselt, et isegi, kui vallavalitsus on vaide aluseks oleva menetluse puhul lisanud vastava kirjavahetuse STAR-i, siis peab kirjavahetuse väljastamiseks STAR-ist iga dokumenti eraldi otsima. Kuna vallavalitsuse selgituste põhjal on vastavaid dokumente 220, siis AKI hinnangul iga dokumendi ükshaaval välja otsimine ajamahukas tegevus.

18. Nii nagu eelmises punktis juba märgitud, siis vastuses AKI-le on vallavalitsus konkreetselt välja toonud, mis ajal alanud menetlus arvuliselt kui palju dokumente sisaldab. KOV-i statistika alusel on vaide esitajaga seoses STAR-is algatatud kuus erinevat menetlust, mis hõlmab ajavahemikul 2018 kuni 2020 lisaks 220 dokumendile 307 toimingut. Selgitatakse, et kogu teave toimingute ja dokumentide väljastamiseks tuleb enne väljastamist ükshaaval läbi töötada ja juurdepääsupiiranguga andmed kinni katta. Seda põhjusel, et STAR-is tehtud kanded sisaldavad piiranguga teavet.

19. Selgitame, et AvTS-i kohaselt ei tohi saada avalikuks see teave, millele on määratud seadusest tulenev juurdepääsupiirang. Ka sel juhul, kui inimene küsib teavet tema enda kohta IKÜM-i alusel, tuleb art 15 lõike 4 kohaselt andmetöötlejal tagada, et teabe väljastamisel ei saaks kahjustada teiste isikute õigused ja vabadused. Seega olukorras, mil isik küsib andmeid enda, sh enda alaealiste laste kohta, on asutusel kohustus need väljastada selliselt, et küsijale saab teatavaks üksnes tema enda/tema laste kohta käiv teave. Teisi isikuid puudutava info puhul peab andmetöötleja hindama teabe avalikustamist, sh juurdepääsupiirangute seadmist.

20. AKI nõustub vallavalitsusega, et isegi siis, kui menetlusosaline küsib menetluse kohta teavet, võib see sisaldada kolmandate isikute juurdepääsupiiranguga andmeid, nt praegusel juhul teise vanema isikuandmeid. See aga tähendab, et enne teabe väljastamist tuleb kogu menetlusega seotud teave ja dokumendid üle vaadata, hinnata neis oleva piiranguga teabe olemasolu ja ulatus ning piiranguga teave ka kinni katta.

21. Vastuses AKI järelepärimisele on vallavalitsus välja toonud vaide esitajaga seotud menetluse toimingute ja dokumentide arvu, vastavalt 220 ja 307. AKI hinnangul võibki nii suures koguses toimingute ning dokumentide läbi vaatamiseks, teabenõudega küsitud teabe välja otsimiseks, juurdepääsupiiranguga teabe olemasolu hindamiseks ja vajadusel kinni katmiseks kuluda lisatöötunde ulatuses nagu KOV oma arvestuses on välja toonud. Kuna AKI hinnangul on teabenõudega soovitud teabe ja dokumentide väljastamine ressursimahukas tegevus, siis käesoleval juhul on põhjendatud 20.02.2026 teabenõudes küsitud teabe väljastamisest keeldumine AvTS § 23 lg 2 punkti 3 alusel.

22. Teabenõude vastusega keeldus vallavalitsus küll teabenõude täitmisest, kuid märkis, et andmed konkreetse toimingu või dokumendi kohta väljastatakse päringu esitamisel. Vaide esitaja on vaides seisukohal, et isikult ei ole võimalik nõuda konkreetsete toimingu või dokumentide kohta päringu esitamist olukorras, mil isikul puudub ülevaade sellest, millised andmed ja dokumendid STAR-is üldse olemas on. Vaidemenetluse raames on vallavalitsus oma vastuses kirjeldanud, millises andmekoosseisus on võimalik STAR-ist väljavõtet teha. Lisaks on välja toodud millises koguses toiminguid ja dokumente register pöörduja kohta sisaldab ning andnud muid selgitusi. AKI hinnangul on vaide esitajal eelneva alusel lihtsam teha vallavalitsusele konkreetsem täiendav pöördumine soovitud teabe saamiseks.

23. Vaide esitaja selgituste kohaselt on tal küsitud teavet vaja seoses käimasoleva kohtumenetlusega. Selgitame siinkohal, et juba käimasoleva kohtumenetluse raames on kohtul õigus omaalgatuslikult vajalik teave teabevaldajalt välja küsida, kui selleks on vajadus.

Kokkuvõte

24. Vaide esitaja palub AKI-l hinnata vallavalitsuse keeldumise õiguspärasust ning vajadusel algatada järelevalvemenetlus. Märgime, et teabevaldaja keeldus 27.02.2026 teabenõude vastuses dokumentide väljastamist suure mahu tõttu, kuid AKI hinnangul ei olnud vastuses piisavalt selgitatud, milles täpselt teabenõude täitmisel suur maht seisneb. Küll aga on vallavalitsus seda põhjendanud menetluse raames.

25. HMS § 5 lõike 2 kohaselt viiakse haldusmenetlus läbi eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult kiirelt ja lihtsalt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikutele. Tulenevalt eelnevalt märgitud menetluspõhimõtetest ning sellest, et vaide esitaja saab käesolevast vaideotsusest, sh KOV-i selgituste osast, teada, milles täpselt seisneb teabenõude täitmise suur maht, siis ei tee AKI teabevaldajale ettekirjutust täiendavalt nõuetekohaselt põhjendada teabenõude täitmisest keeldumist. Seega jääb vaie 20.02.2026 vallavalitsusele edastatud teabenõudes soovitud teabe väljastamise nõudes rahuldamata.

26. Kuigi vaie jääb rahuldamata ja teabevaldajale ettekirjutus tegemata, siis juhib AKI vallavalitsuse tähelepanu sellele, et kui pöördumist käsitletakse teabenõudena, siis peab ka teabenõude täitmisest keeldumine olema nõuetekohane. See tähendab, et KOV teabevaldajana peab teabenõude täitmisest keeldumisel suure mahu tõttu ennekõike teabenõudjale sisuliselt põhjendama ja selgitama, milles see suur maht seisneb. Nõuetekohane põhjendamise kohustuse täitmine ei saa olla üksnes järelevalvemenetluse raames AKI-le.

27. Lisaks selgitame, et kuigi praegusel juhul jääb vaie rahuldamata, siis ei võta see vaide esitajalt õigust esitada vallavalitsusele uus pöördumine selle teabe pinnalt, mida vallavalitsus seoses STAR-is oleva teabe ja dokumentidega on vaidemenetluse raames andnud.

(allkirjastatud digitaalselt)

Karin Uuselu
jurist
peadirektori volitusel